

№157

315 989 Полтавська обл.
Хорольський р-н
с. Хвощівка
Глущенко Д.Д.

С. 1

«33: - Голод»

Добрий день!

Для меморіальної книги «33: - голод» (здається так наз.) висилаю матеріал про померлих від голоду по Хвощівській сільській Раді у 1933 р. матеріал ми зібрали літом 1988 р і здали до районної газети для опублікування.

В тому ж номері газети

С. 2

опублікували матеріал про домо сіл і хуторів колишньої Покровськобагачанської волості і тепер, сільраду Хорольщини якогось В.Кочури.

Мабуть, цей матеріал вам пригодиться? Пишіть, вишлю.

24.12.88 (підпис)

Глущенко Данило Демидович

Орган Хоролівського райкому компартії України і районної ради народних депутатів Полтавської області
17 грудня 1988 - с. 2

Сторінки історії: біль душі. Голод тридцять третього

НЕ ОБІЙШОВ голод 1933 року і села та хутори колишньої Хвощівської сільської Ради. Кістлява рука смерті багато забрала ні в чому не винних людей. Брала підряд: трударів, людей літніх, не минала і дітей, які лише починали розуміти щастя і горе в житті.

Даних про кількість померлих людей по цій сільській Раді ніде немає, а треба, щоб були. І це наш обов'язок, щоб наступні покоління знали правдиву історію своїх предків з часів тиранії, запровадженої Сталіним-деспотом.

Автори цієї кореспонденції домовились: нехай хоч і через 55 років порахувати і опублікувати кількість померлих від голоду в трагічні місяці 1933 року у Хвощівці, Петракіївці, Олімпіадівці, які входили тоді до складу Хвощівської сільської Ради.

У кожному населеному пункті ми відвідали по кілька родин старожилів. Вони нам і допомогли відтворити в пам'яті прізвища голів господарств, які мешкали в 1933 році, пригадали разом, скільки і хто помер від голоду в тій чи іншій родині. У цьому нам активно і кваліфіковано допомогли облікувати і скласти списки, більш-менш точно, жертв голоду Михайло Іванович Комар, Уляна Федорівна Школа, Михайло Трохимович Пісецький, Григорій Іванович Покоєнко, Наталія Дем'янівна Шабала та інші

За нашими спільними підрахунками маємо таку сумну статистику: у Хвощівці померло від голоду 111 осіб, у Петракіївці — 26, в Олімпіадівці—2 особи, а разом по сільській Раді—139 чоловік, (можливо, є відхилення в той чи інший бік на 2—5 осіб).

По сільраді в кількох родинах померли всі члени сім'ї. Це у Прокопа Тютюнника (6 осіб), троє в Івана Платоновича Богатиренка, стільки ж в Юхима Гузиченка та інших. У багатьох родинах не стало по 2—5 осіб. У той час майже всі люди були пухлі або худі.

Врятував життя багатьом десяткам, а можливо і кільком сотням жителів Хвощівки, Петракіївки і Олімпіадівки директор Хвощівської торфорозробки Арок Аазаревич Затуренський. Він багатьох людей влаштував на роботу на торфорозробці, організував щоденне дворазове харчування для працюючих на підприємстві і для членів їх сімей. Для колгоспу позичково відпустив 2 тонни борошна, з якого для голодуючих в останні, найтяжчі дні перед жнивими варили

баланду (так називали страву люди), яка багатьом односельцям дала можливість вижити.

А. А. Затуренський у тридцяті роки був репресований і загинув.

Чому трапилася така жахлива людська трагедія?

По-перше, 1933 рокові передували, можна сказати, штормові роки кількарізових хлібозаготівельних кампаній. Викачували хліб і в колгоспників, і в односібників. Спеціальні, так звані «буксирні бригади», забирали у коморах, сім'ях під мітлу все, що звалось хлібним зерном і зерном бобових культур, знаходили (за допомогою ломів і лопат) і забирали все із схованок, до яких люди були змушені вдаватись, щоб про «чорний» день була якась зернина. Мало в кого вона залишилась, бо в більшості випадків «буксирні бригади» думали тупо, а діяли сліпо при виконанні антизаконних розпоряджень (іноді бездумних).

По-друге, з урожаю 1932- го року колгоспникам на трудодні нічого не дали, а з присадибних ділянок люди зібрали низький урожай картоплі, буряків, кукурудзи і різних овочевих культур.

Отже, селяни вступали у зиму, 1932—33 року з малими запасами продуктів.

Безвідворотньо наближався голод...

Чи можна було зупинити, відвернути наступаюче лихо при ситуації, яка склалася на Хорольщині, і в цілому по країні в першій половині 1933 року? Так, можна. Один з авторів цієї кореспонденції, А. Г. Комар, на початку 1933 року бачив у складських приміщеннях біля залізничної станції Хорол великі запаси зерна і, на превеликий жаль, недалеко від складів бачив немічних пухлих і мертвих людей, А зараз, в часи гласності і демократизації, із засобів масової інформації, нам стало, відомо, що в країні було достатньо хлібних запасів, з яких частини б вистачило, щоб врятувати голодуючих від смерті. Але цього не було зроблено...

За вказівкою «великого вождя і керманіча» мільйони центнерів хліба, примусово вилученого у колективних і одноосібних господарствах, вивозили за кордон. Сталіну, бачте, була потрібна валюта, а не голодуючі, на ходу вмираючі люди на Україні, Кубані, в Казахстані... На таку акцію, без будь-якого каяття, може піти людина бездушна, людина-тиран!

У Сталіна-могиляника виявилася дуже простою бухгалтерія: мільйони центнерів хліба пароплавами і поїздами вивозили за кордон і мільйони наших людей грабарками вивозили на цвинтарі до ям-могил...

А. КОМАР, голова хвощівського колгоспу «Паризька комуна» в 1933 році;
Д. ГЛУЩЕНКО, вчитель-пенсіонер Хвощівської восьмирічної школи, ветеран Великої Вітчизняної війни.